

Impactul dispozițiilor din noul cod penal privind prescripția asupra faptelor de corupție

Background

Oricâte norme juridice, reguli de conduită și măsuri de constrângere ar adopta un stat de drept într-o continuă dezvoltare, încălcarea ordinii publice va reprezenta întotdeauna o problemă greu de soluționat. Statele, garanți ai libertăților și drepturilor individuale ale cetățenilor lor, sunt într-o continuă căutare de strategii și soluții pentru a contracara, diminua și preveni evoluția criminalității în toate formele ei care, în decursul anilor, a provocat și încă provoacă în mod îngrijorător însemnate pagube umane, morale și materiale.

Unul dintre cele mai periculoase flageluri care "atacă" neîncetat statele din întreaga lume este **corupția**. În sens restrâns, privită ca expresie a relației dintre cetățeni și autoritățile statului, corupția reprezintă **abuzul puterii încredințate pentru obținerea de beneficii private**¹. Așadar, corupția nu este altceva decât folosirea discreționară a poziției sau a funcției deținute de o persoană, prin recurgerea la mijloace ilicite sau ilegale, în scopul obținerii unor interese personale sau de grup. Fiind unul dintre cele mai grave fenomene sociale, corupția erodează principiile unei administrații eficiente și credibilitatea cetățenilor în instituțiile statului.

Într-un climat propice – vulnerabil datorită crizei economice din ultimii ani – efectele corupției s-au manifestat într-un ritm amețitor, afectând în mod direct și substanțial resursele publice, deturnând instituțiile statului de la misiunea lor și determinând lipsa de încredere aproape în totalitate a cetățenilor în instituțiile statului lor.

În România, rezultatele sondajelor care au ca temă corupția arată că evoluția acestui fenomen este alarmantă. În absența unei schimbări imediate de atitudine din partea

decidenților politici, toți cetățenii, oricât ar încerca să fie de activi, rămân martorii și victimele acestui flagel, prin care reprezentanți aleși democratic pot să ruineze o națiune liberă și posibil prosperă. Manifestările de corupție sunt atât de profund întipărite în viața de zi cu zi, încât legile și mecanismele anticorupție, adoptate și aflate în vigoare, au încă un impact insignifiant.

În conformitate cu datele *Indicelui de Percepție a Corupției din 2012*² realizat de Transparency International, România ocupă locul 66 în acest clasament cuprinzând 176 de state, după țări precum: Lesotho, Kuwait, dar și după state membre UE precum: Polonia, Ungaria, și Croația. Evoluția îngrijorătoare a corupției în România a fost reținută și în rapoartele Comisiei Europene privitoare la progresul înregistrat de România în procesul de aderare la Uniunea Europeană și pe baza rapoartelor privind *Mecanismul de Verificare și Cooperare*, începând cu anul 2007. MCV a stabilit patru obiective de referință pentru România: transparența, eficiența, independența și responsabilitatea sistemului judiciar; eficacitatea unei agenții independente anticorupție în verificarea averilor, a incompatibilităților și a conflictelor de interese; urmărirea penală profesională și imparțială a cazurilor de mare corupție și progrese în prevenirea și combaterea corupției, în special în administrația locală. Cele mai multe dintre activitățile anticorupție în ultimii trei ani sunt modelate de aceste reperi ale Comisiei Europene.

*Studiul privind Sistemul Național de Integrare al României din 2012, ediția a III-a*³, realizat de

2 Publicat în data de 5 decembrie 2012 – cuprinde punctaje și clasamentul a 176 state și teritorii din jurul lumii realizate în urma analizării nivelului de corupție perceptibil în sectorul public (calculat folosind o metodologie îmbunătățită și prezentat pe o scară de la 0 la 100)

3 Evaluarea SNI este un instrument de cercetare calitativă, bazat pe o combinație de cercetare de birou, analiză a documentelor juridice, interviuri în profunzime și resurse secundare (rapoarte, dizertații). Pentru a răspunde la întrebările orientative, cercetătorii s-au bazat pe trei surse principale de informare: legislația națională, rapoartele și cercetările secundare și interviurile cu experți-cheie. Sursele secundare

1 Definiție propusă de Transparency International România; această definiție a fost preluată la nivel global de Convenția ONU asupra Corupției, iar la nivel comunitar (2003) de Comunicarea 317 finală a Comisiei Europene către Consiliul Uniunii Europene.

Transparency International România, prezintă în detaliu evoluția îngrijorătoare a corupției în România și recomandă măsuri anticorupție. Acest raport face parte dintr-o inițiativă anticorupție pan-europeană, sprijinită de către Directoratul General al Afacerilor Interne a Comisiei Europene. Un SNI funcțional oferă *garanții eficiente împotriva corupției*, ca parte dintr-o luptă mai mare, împotriva abuzului de putere, abuzurilor de altă natură și foloaselor necuvenite, în orice formă a acestora. Totuși, atunci când aceste instituții se caracterizează printr-o lipsă a reglementărilor adecvate și prin comportament iresponsabil, corupția este predispusă să prospere, cu efecte negative de domino asupra țelurilor bunei guvernări, ale dezvoltării sustenabile și ale coeziunii sociale. Întărirea SNI promovează o mai bună guvernare, în toate aspectele societății, și, în final, contribuie la o societate mai dreaptă.

Indiferent că este vorba de sondaje sau studii efectuate de instituții publice sau de către ONG-uri sau de rapoarte ale organismelor internaționale, caracteristica generală a acestora este accentul aproape exclusiv **asupra deficiențelor din funcționarea justiției**.

Lipsa unei strategii de reformă corespunzătoare și a unui calendar adecvat nu a reușit să determine adoptarea coerentă și predictibilă a actelor normative și adaptabilitatea sistemului la schimbare, astfel cum arată și **Studiul privind Sistemul Național de Integrare al României din 2012, ediția a III-a**.

Uniunea Europeană acordă o importanță deosebită **eficienței sistemului judiciar**. Nicio campanie anticorupție nu poate avea sorți

au inclus rapoarte de încredere realizate de organizații naționale din societatea civilă, organizații internaționale, organisme guvernamentale, think tank-uri și mediul academic. Analiza este realizată pe 13 piloni funcționali ai sistemului de integritate: Legislativul, Executivul, Judiciarul, Administrația Publică, Instituțiile de aplicare a legii, Organismele de management electoral, Avocatul Poporului, Instituția Supremă de Audit, Agențiile anticorupție, Media, Societatea civilă, Partidele Politice și Mediul de afaceri.

de izbândă fără factorul de descurajare pe care justiția trebuie să îl reprezinte pentru cei care încalcă legea. Urmărirea și pedepsirea corupților este dificilă, costisitoare și cu rezultate nesigure. Mai mult, între efectele negative ale activităților ilegale ale acestora trebuie neapărat să includem și coruperea altor persoane din jurul lor, cu alte cuvinte, un adevărat fenomen de multiplicare. Toate aceste pagube pot fi evitate prin măsuri care să elimine posibilitățile celor tentați să comită fapte de corupție de a-și pune planurile în aplicare.

După cum am arătat mai sus, majoritatea studiilor, sondajelor și rapoartelor realizate cu privire la evoluția corupției arată că persistența este o caracteristică esențială a corupției- odată instalată, ea devine greu de eliminat. În plus, chiar și simpla conștientizare a faptului că și alte persoane sunt corupte reprezintă un posibil stimul pentru cei tentați să comită, la rândul lor, fapte ilegale. Dacă numărul celor necinstiți este mare și pericolul de a fi pedepsit este redus. Corupția este prin urmare un fenomen care se *autoalimentează*.

Deși legislația din România a ajuns să fie compatibilă cu cea din celelalte state membre ale Uniunii Europene, țara noastră a întâmpinat o serie de probleme în ceea ce privește implementarea acesteia, alterând e altfel și performanța sistemului judiciar. În scopul armonizării dreptului intern cu standardele comunitare s-au adoptat o serie de legi și de măsuri menite să prevină și să combată flagelul corupției⁴.

4 Dintre acestea, amintim: Legea nr. 78 din 2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (modificată prin Legea nr. 161 din 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției), Legea nr. 544 din 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, Legea nr. 677 din 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, Legea nr. 182 din 2002 privind protecția informațiilor clasificate, Ordonanța nr. 27 din 2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, Legea nr. 27 din 2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, **Ordonanța de urgență nr. 43 din 2002** privind Parchetul Național Anticorupție, Legea nr. 147 din 2002 pentru ratificarea Convenției civile

În acest sens, instituțiile⁵ implicate în administrarea justiției au adoptat în anul 2010 o **nouă strategie de dezvoltare a justiției ca serviciu public pentru anii 2010-2014**⁶, un document de politici publice menit să contribuie la modernizarea sistemului judiciar, prin creșterea calității muncii instanțelor și parchetelor și promovarea integrității în sistem, în scopul rezolvării disfuncționalităților sistemului judiciar și consolidării încrederii publicului în acesta. Prin implementarea strategiei s-a urmărit consolidarea integrării României în „Spațiul european de libertate, securitate și justiție”⁷, în care *“preocupările legate de calitate sunt constante și de durată, în prezent fiind orientate înspre creșterea eficienței justiției din perspectiva utilizatorilor acesteia”*⁸. Strategia include cinci obiective generale: punerea în aplicare a noilor coduri, ajustarea cadrului legislativ fundamental (legile justiției), consolidarea instituțională a sistemului judiciar, unificarea practicii judiciare și consolidarea integrității în

asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, *Legea nr. 263/2002* privind ratificarea Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, încheiată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990, *Legea nr. 43 din 2003* privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, *Legea nr. 52 din 2003* privind transparența decizională în administrația publică, *Legea nr. 365 din 2004* pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, *OUG nr. 24/2004* privește creșterea transparenței în exercitarea demnităților publice și a funcțiilor publice, precum și intensificarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției, *Legea nr. 7 din 2004* privind codul de conduită al funcționarilor publici, *Legea nr. 477 din 2004* privind condul de conduită al personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice, *Legea nr. 571 din 2004* privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități, *Legea nr. 109 din 2007* privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice, *Legea nr. 144 din 2007* privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate (*modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 49 din 2007* pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007), *Legea nr. 286 din 2009 privind Codul penal* (Noul Cod Penal), *Legea nr. 202/2010* privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (cunoscută și sub denumirea de “Mica reformă”) etc.

5 Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Justiției, Ministerul Public

6 **Strategia de dezvoltare a Justiției ca serviciu public 2010-2014**

7 Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ); Raport cu privire la sistemele judiciare europene – ediția 2008

8 **Strategia de dezvoltare a Justiției ca serviciu public 2010-2014, pag. 4**

interiorul sistemului judiciar. Sunt urmărite, astfel, atât îmbunătățiri de natură legislativă, cât și de factură instituțională.

În plus, Guvernul României a adoptat în 2012 o **nouă strategie anticorupție pentru anii 2012-2015**⁹, la care au aderat printr-o declarație comună¹⁰ Consiliul Național al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Public. Această strategie a fost adoptată pentru a se asigura implementarea recomandărilor formulate de CE¹¹ referitoare la consolidarea politicii generale anticorupție, în special prin îmbunătățirea coordonării la cel mai înalt nivel și elaborarea unei noi strategii multianuale solide pentru a preveni și a pedepsi actele de corupție.

Reamintim că România este parte a **Grupului de state împotriva corupției (GRECO)**¹² încă de la înființarea acestuia, în anul 1999¹³. În

9 *Hotărârea Guvernului nr. 215 din 20 martie 2012* privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015, a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 202 din data de 27 martie 2012

10 *Declarația comună a Consiliului Național al Magistraturii, Înaltei Curte de Casație și Justiție și Ministerului Public de aderare la valorile fundamentale, principiile și mecanismul de monitorizare al Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015* (http://www.csm1909.ro/csm/linkuri/25_10_2012_52367_ro.PDF)

11 *Raportul Comisiei Europene COM (2011) 460 final* privind progresele realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la 20 iulie 2011

12 În prezent, acest Grup este compus din 46 de state membre ale Consiliului Europei (mai puțin San Marino) și SUA. În cadrul Programului de acțiune împotriva corupției, adoptat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, Grupul Multidisciplinar împotriva Corupției (GMC), creat în 1995, a fost mandatat cu elaborarea unor instrumente juridice internaționale, menite să contribuie la creșterea eficienței acțiunilor de prevenire și combatere a corupției. Astfel, în 1999, a fost instituit Grupul de state împotriva corupției (GRECO), pe baza unui “acord parțial extins” al Consiliului Europei, deschis statelor membre ale organizației și țărilor care au contribuit la lucrările GMC (SUA, Canada, Japonia, Mexic, Belarus).

13 GRECO are structura unui comitet format din reprezentanți ai statelor membre. Grupul efectuează evaluări ale statelor în domeniul prevenirii și combaterii corupției, activitatea sa de monitorizare având atât o componentă orizontală, prin rapoarte de evaluare, cât și una verticală, prin rapoarte privind conformarea cu recomandările deja făcute. Activitatea GRECO se desfășoară în cicluri de evaluare, în prezent fiind în curs cel de-al treilea astfel de ciclu, destinat analizării, pe de o parte, a conformității normelor penale ale statelor membre cu prevederile convențiilor relevante și, pe de altă parte, a finanțării partidelor politice.

strânsă legătură cu activitatea GRECO, au fost elaborate **Convenția penală privind corupția**, (semnată de România la 27 ianuarie 1999, la Strasbourg, alături de alte 17 state membre) și **Convenția civilă privind corupția** (deschisă spre semnare la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, România fiind printre cele 12 state care au semnat-o cu acea ocazie și ratificată prin Legea nr. 27/2002). Cele două convenții întăresc rolul GRECO, menționând că aplicarea lor de către statele părți este monitorizată de către Grup.

Datorită pericolozității corupției, – fenomen social de o evoluție îngrijorătoare și greu de combătut și de eradicat – legislațiile țărilor din întreaga lume au convenit să incrimineze faptele de corupție și să le sancționeze penal. Această prevedere expresă într-un text de lege are menirea **să prevină** săvârșirea faptelor de corupție, atrăgând astfel atenția celor tentați să înfăptuiască asemenea fapte periculoase asupra pedepsei penale aplicabile, al cărei scop este de a deturna interesul și tentația de a comite o faptă de corupție.

Așadar, pentru ca o faptă să constituie infracțiune și, prin urmare să fie supusă sancțiunilor penale, ea trebuie să întrunească cumulativ trei condiții esențiale: *să fie săvârșită cu vinovăție* (sub forma intenției, culpei sau praeterintenției [denumită și intenția depășită]), *să prezinte pericol social* și *să fie prevăzută de legea penală*. Observăm că faptele de corupție (darea de mită, luarea de mită, primirea de foloase necuvenite, traficul de influență etc.) îndeplinesc toate cele trei cerințe: sunt săvârșite, de regulă, *în mod intenționat, voit* (deoarece persoana care săvârșește o faptă de corupție prevede rezultatul faptei sale și urmărește producerea lui pentru a obține beneficiile dorite), *prezintă un pericol social concret de o gravitate majoră* (consecințele unei astfel de fapte produc dezechilibre ale statului de drept, aducând atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, resurselor publice, eficienței instituțiilor publice și atrag neîncrederea

cetățenilor în acestea, dezamăgire, sărăcie și subdezvoltare) și *sunt incriminate de legea penală*, care le sancționează cu anumite pedepse penale. Astfel, în România, există două mari acte normative adoptate în acest sens: **Codul penal (în vigoare)** și **Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție**, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.

Sanționarea faptelor de corupție este însăși expresia principiului potrivit căruia un stat își exercită prerogativa tragerii la răspundere penală, prin constrângere, a celui care a nesocotit dispoziția imperativă a unei norme juridice penale care interzice săvârșirea unei fapte de corupție. Răspunderea penală este o instituție fundamentală a dreptului penal, prin care **se restabilește ordinea de drept într-un stat**, încălcată prin comiterea unei fapte interzisă de legea penală.

Eficiența combaterii și prevenirii infracțiunilor este strâns legată de promptitudinea cu care organele specializate ale statului intervin și trag la răspundere penală pe cei vinovați de săvârșirea acestor fapte penale. Cu cât stabilirea răspunderii penale și aplicarea sancțiunii este mai aproape de momentul săvârșirii faptei, cu atât scopul legii penale este realizat într-un grad mai mare de eficiență. Însă, există situații în care fapta nu este descoperită sau făptuitorul reușește să se sustragă de la urmărirea penală. Practic, eficiența tragerii la răspundere penală se diminuează în timp până la dispariția ei. Ca atare, pentru a nu lăsa nesoluționate asemenea situații și pentru a nu lăsa să troneze astfel de raporturi juridice de conflict, în legislațiile penale s-a prevăzut posibilitatea înlăturării răspunderii penale pentru situațiile în care de la data săvârșirii faptei a trecut o anumită perioadă de timp, prin instituția **prescripției**.

Literatura juridică penală¹⁴ a subliniat că justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale, în sensul că, după trecerea unui timp îndelungat de la momentul săvârșirii faptei infracționale, aplicarea unei pedepse penale devine ineficientă. Practic, rezonanța socială a faptei scade considerabil (fapta este uitată), iar infractorul asupra căruia a planat tot timpul amenințarea sancțiunii penale, s-a putut îndrepta. Mai mult decât atât, datorită scurgerii timpului, probele de nevinovăție sau de vinovăție s-au pierdut ori s-au denaturat¹⁵, atât în materialitatea lor, cât și în memoria martorilor¹⁶.

Potrivit doctrinei penale¹⁷, **prescripția răspunderii penale** constă în stingerea raportului juridic penal de conflict, născut prin săvârșirea unei infracțiuni, ca urmare a nerealizării lui într-un anumit termen prevăzut de lege. Prin prescripție se stinge răspunderea penală, adică se stinge dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa sau măsura educativă prevăzută de legea penală pentru infracțiunea comisă și se stinge, totodată, obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiunii (răspunderea penală).

Prescripția răspunderii penale este reglementată în Codul penal în vigoare în art. 121-124. Prescripția răspunderii penale intervine în cazul tuturor infracțiunilor (inclusiv în cazul faptelor de corupție), **excepție** făcând numai *infracțiunile contra păcii și omenirii* (indiferent de data la care au fost comise), *infracțiunile prevăzute la art. 174-176*¹⁸ (infracțiunile de omor, omor

¹⁴ Ctin Mitrache, C. Mitrache – *Drept penal român. Partea Generală*, ed. a II-a revăzută și adăugită, ed. Universul Juridic, p. 335;

¹⁵ V. Dongoroz – *Drept penal*, 1939, "Tirajul" Institut de Arte Grafice, București, p. 715; V. Papadopol – *Comentariu I*, p. 633;

¹⁶ C. Bulai – *Manual de drept penal. p.gen.*, Ed. All, 1997, p. 331

¹⁷ C. Bulai – *Manual de drept penal. p.gen.*, Ed. All, 1997, p. 333

¹⁸ , 22 – introduse prin Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (noul Cod Penal)

²³ – reglementare introdusă prin Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr.

calificat și omor deosebit de grav), precum și *infracțiunile intenționate urmate de moartea victimei*¹⁹.

În Codul penal este reglementată și **prescripția specială**, acea instituție penală de prescripție care constă în înlăturarea răspunderii penale, oricâte acte de întrerupere sau suspendare a cursului prescripției ar interveni, dacă se depășește termenul general de prescripție prevăzut de lege pentru infracțiunea investigată cu încă o dată²⁰.

În ceea ce privește **prescripția executării pedepsei**, sediul materiei se regăsește în art. 125-127 din Codul penal. Prescripția executării pedepsei constă în înlăturarea forței coercitive a unei hotărâri definitive de condamnare, prin trecerea unei anumite perioade de timp prevăzute de lege, fără ca ea să fie executată. Prescripția executării pedepsei este o *cauză de stingere a dreptului de a impune, prin constrângere, executarea pedepsei* aplicate unei persoane care a comis o infracțiune. Rațiunea prescripției executării pedepsei este aceeași cu cea a prescripției răspunderii penale: diminuarea eficienței executării unei pedepse prin trecerea unui interval de timp suficient de mare în care sancțiunea nu a fost executată. Importanța aplicării imediate a pedepsei și a asigurării prompte a executării sancțiunii de către cel vinovat constă tocmai în atingerea scopurilor existenței unei pedepse penale, și anume: *prevenirea generală* (care costă în influența pe care pedeapsa și executarea ei o exercită asupra conduitei viitoare a celor din jur) și *prevenirea specială* (personală, care constă în reeducarea celui condamnat, pentru a fi ulterior executării pedepsei reintegrat în societate).

Dacă prescripția răspunderii penale are ca efect înlăturarea răspunderii penale, în ceea ce privește efectele prescripției executării pedepsei acestea comportă anumite 286/2009 privind Codul penal (noul Cod Penal)

particularități. Potrivit art. 125 din Codul penal în vigoare, prescripția înlătură executarea pedepsei principale, dar și pedeapsa accesorie²¹. Prescripția **nu înlătură însă executarea pedepselor principale** pronunțate pentru infracțiunile contra păcii și omenirii, *infracțiunile prevăzute la art. 174-176*²² (infracțiunile de omor, omor calificat și omor deosebit de grav), precum și *infracțiunile intenționate urmate de moartea victimei*²³. Însă, prescripția executării pedepsei NU înlătură executarea pedepselor complementare, aplicate potrivit dispozițiilor art. 71 și, respectiv 64-67 din Codul penal în vigoare. Astfel, pe durata termenului de prescripție a executării pedepsei operează *pedepsele accesorii*, iar după expirarea acestui termen operează *pedeapsa complementară* a interzicerii unor drepturi. De asemenea, prescripția executării pedepsei NU produce efecte asupra măsurilor de siguranță, care se mențin câtă vreme se menține starea de pericol ce a impus luarea acestor măsuri.

Pentru a conduce la înlăturarea răspunderii penale și a executării pedepsei, termenul de prescripție trebuie să curgă nestingherit, adică să nu intervină anumite acte sau activități care ar readuce în conștiința societății fapta comisă și care întrerupând cursul prescripției amână efectele acesteia. Prin urmare, prescripția penală poate fi *întreruptă* sau *suspendată*, în anumite circumstanțe.

Codul penal incriminează în capitolul privit or la infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, un număr de **4 infracțiuni de corupție**, respectiv *darea de mită, luarea de mită, primirea de foloase necuvenite și traficul de influență* (art. 254 – art. 257), fără a folosi termenul de corupție. Aceste infracțiuni apar clasificate ca fiind *infracțiuni de corupție* în Legea nr. 78/2000 privind prevenirea,

21 - Ctin Mitrache, C. Mitrache – *Drept penal român. Partea Generală*, ed. a II-a revăzută și adăugită, ed. Universul Juridic, p. 419

22, 26 – introduse prin Legea nr. 27/2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (noul Cod Penal)

descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 161/21.04.2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.

Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, reglementează astfel 4 categorii de infracțiuni care se circumscriu sferei faptelor de corupție: **infracțiuni de corupție** (cele prevăzute de Codul penal în art. 254-257), **infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție** (art. 10-16 din Lege), **infracțiuni aflate în legătură directă cu infracțiuni de corupție** (art. 17-18 din Lege) și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene (art. 18¹-18⁵ din Lege, introduse prin Legea 161/2003).

Spre deosebire de pedepsele prevăzute de legea penală pentru infracțiunile incriminate în general, **pedepsele aplicate** în cazul faptelor de corupție **sunt mai mari**, cu excepția celor contra vieții, a siguranței statului și a celor contra păcii și omenirii. Astfel, pedepsele pentru faptele de corupție sunt cuprinse între 6 luni și 15 ani închisoare, la care se poate aplica și un spor de 2 ani, în funcție de gravitatea faptei săvârșite. Similară este situația în care infracțiunile sunt săvârșite de persoane ce dețin funcții publice ori de control, ca și de cele ce îndeplinesc anumite calități.

În consecință, și **termenele de prescripție** a răspunderii penale sau a executării pedepsei sunt **mai mari** decât cele obișnuite, deoarece termenul se raportează la limitele de pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta incriminată penal.

Pe plan național, se tot încearcă de câțiva ani corelarea legislației interne cu cea europeană, precum și actualizarea normelor juridice depășite de trecerea timpului, care îngreunează aplicarea acestora unei societăți care s-a tot dezvoltat. Modificările

aduse, începând cu anul 1990, au încercat să înlăture unele reglementări incompatibile cu exigențele statului de drept, dar nu au fost – și nici nu puteau fi – în măsură să determine o modificare structurală a reglementărilor juridice române.

Un astfel de rol îl au toate modificările legislative adoptate până în prezent, inclusiv a codurilor române. În acest sens, la 1 octombrie 2011 a intrat în vigoare noul Cod Civil (Legea 287/2009 privind Noul cod civil). Și Codul penal a suferit modificări, **Noul Cod penal** fiind adoptat prin Legea nr. 286/2009, care va intra în vigoare la data de 1 februarie 2014 (potrivit Legii nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 757, din 12 noiembrie 2012). Potrivit dispozițiilor art. 154 din Noul Cod penal, termenele de prescripție sunt următoarele:

- 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;
- 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;
- 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;
- 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an dar care nu depășește 5 ani;
- 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

Art. 161 din Noul Cod penal prevede că prescripția înlătură executarea pedepsei principale, cu excepția executării pedepselor principale pronunțate pentru infracțiunile de genocid, contra umanității și de război.

Pentru persoana juridică, dispozițiile legale nu se schimbă, ci sunt doar adaptate reglementarilor noi din codul penal și al celui de procedura penală (art. 148-149 din noul cod). Nici în materia întreruperii, suspendării sau calculului termenului de prescripție nu au fost aduse modificări.

Observăm că Noul Cod penal reglementează în mod expres faptele de corupție sub denumirea de **“Infracțiuni de corupție”**, instituind un întreg titlu, respectiv **Titlul V**, infracțiunilor de corupție și de serviciu.

În ceea ce privește limitele pedepselor aplicate fiecărei infracțiuni de corupție, Noul Cod penal aduce modificări substanțiale constând în micșorarea pedepselor aplicate acestor infracțiuni, după cum urmează:

1. luarea de mită (în prezent, art. 254 din Codul penal în vigoare și devenit art. 289 Noul Cod penal) – se micșorează *pedeapsa cu închisoarea de la 3 la 12 ani*, prevăzută în vechea reglementare, la *pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 7 ani*, în noua reglementare;
2. darea de mită (art. 255 din Codul penal în vigoare și art. 290 Noul Cod penal) – este majorată *pedeapsa cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani*, prevăzută în vechea reglementare, la *pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 7 ani*, în noua reglementare;
3. traficul de influență (art. 257 din Codul penal în vigoare și art. 291 Noul Cod penal) – se micșorează *pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 10 ani*, prevăzută în vechea reglementare, la *pedeapsa cu închisoarea de la 2 la 7 ani*, în noua reglementare;
4. se introduce la art. 292 Noul Cod penal infracțiunea cumpărării de influență, pedepsită cu *închisoare de la 2 la 7 ani*.

În cadrul capitolului “Infracțiuni de corupție”, noua reglementare include și faptele săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau

în legătură cu aceștia care se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani, precum și faptele săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia.

În ceea ce privește capitolul referitor la *infrațiunile de serviciu*, Noul Cod penal micșorează pedepsele și pentru următoarele infrațiuni prevăzute în art. 295-309: delapidarea, purtarea abuzivă, abuzul în serviciu, neglijența în serviciu, folosirea abuzivă a funcției în scop sexual, uzurparea funcției, conflictul de interese, violarea secretului corespondenței, divulgarea informațiilor secrete de stat, divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, neglijența în păstrarea informațiilor, obținerea ilegală de fonduri, deturnarea de fonduri. În acest titlu V destinat infrațiunilor de corupție și de serviciu, Noul Cod penal include și *infrațiunile de corupție și de serviciu comise de alte persoane*, în cazul cărora limitele speciale ale pedepselor prevăzute pentru infrațiunile respective se reduc cu o treime. Noua reglementare prevede majorarea cu încă jumătate din cuantumul pedepsei aplicate infrațiunii, în cazul în care prin fapta săvârșită au fost produse *consecințe deosebit de grave*.

Prezentăm în continuare câteva **decizii ale instanțelor judecătorești române** cu privire la aspecte relevante referitoare la prescripția penală. Astfel, într-o decizie²⁴, Înalta Curte de Casație și Justiția hotărât că *audierea făptuitorului în faza actelor premergătoare nu constituie un act care întrerupe cursul termenului prescripției răspunderii penale*, potrivit art. 123 alin. (1) C. pen., întrucât cel audiat nu a dobândit calitatea de învinuit.

Trebuie menționat că prevederile art. 124 din Codul penal au fost supuse *controlului constituționalității* exercitat prin intermediul Curții Constituționale²⁵, care a constatat că prevederile privind prescripția penală nu contravin legii fundamentale: *"instituția prescripției este inerentă oricărui sistem*

de drept, ea răspunzând unei necesități obiective în disciplinarea juridică a vieții sociale. Trecerea timpului influențează în mod inevitabil asupra raporturilor juridice, determinând, după anumite intervale și în anumite condiții, pierderea sau câștigarea unui drept ori încetarea efectelor unei hotărâri judecătorești neexecutate. Consecințele trecerii timpului asupra raporturilor juridice trebuie să facă obiectul reglementării juridice, care se realizează prin instituția prescripției. În domeniul reglementării juridice penale prescripția este numai extinctivă și are ca efect stingerea dreptului statului de a trage la răspundere penală pe infractor din oficiu sau, ca în speță, la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum și a dreptului de a constrânge pe condamnat la executarea pedepsei pronunțate de justiție. Sub ambele sale forme, prescripția răspunderii penale și prescripția executării pedepsei, instituția prescripției este necesară pentru înlăturarea consecințelor negative ale tragerii la răspundere penală sau ale supunerii la executarea pedepsei, după ce, din cauza trecerii unui interval mare de timp de la săvârșirea infrațiunii sau de la aplicarea pedepsei, aceste măsuri au încetat să mai fie necesare și ar fi chiar perturbatoare pentru relațiile sociale care între timp s-au restabilit. Stabilirea termenelor prescripției în general și deci și a termenelor prescripției răspunderii penale și a prescripției executării pedepsei este de esența instituției prescripției. Termenele sunt stabilite de legiuitor în raport cu gravitatea pedepsei prevăzute de lege pentru infrațiunea săvârșită, respectiv în raport cu gravitatea pedepsei aplicate. Este atributul exclusiv al legiuitorului de a stabili aceste termene, ca, de altfel, și celelalte condiții, precum și efectele prescripției, iar acestea nu pot fi considerate ca fiind contrare Constituției. Prescripția răspunderii penale nu împiedică nici liberul acces la justiție, de vreme ce ea intervine atunci când procesul penal la care părțile au acces nestânjenit nu a fost soluționat definitiv în termenul de prescripție

²⁴ Î.C.C.J., secția penală, decizia nr. 2218 din 5 aprilie 2006

²⁵ Decizia CCR nr. 287/1 noiembrie 2001

prevăzut de lege. Persoana vătămată nu este împiedicată să se adreseze justiției pentru soluționarea conflictului de drept penal”

În ceea ce privește hotărârile judecătorești pronunțate în legătură cu prescripția penală în materia infracțiunilor de corupție, asimilate sau în legătura cu acestea, din practica instanțelor de judecată românești reiese că au fost aplicate sancțiuni situate la limita inferioară a celor prevăzute de lege sau, uneori, chiar sub aceasta limită. Cu toate acestea, în materia infracțiunilor de corupție nu există practică judiciară referitoare la prescripție. Înainte de apariția legislației speciale anticorupție au existat cazuri de infracțiuni, cu precădere din cele conexe faptelor de corupție, ca înșelăciuni, evaziuni fiscale sau abuzuri în serviciu care s-au prescris, datorită existenței unor perioade de prescripție relativ mici, corelate de altfel, cu limitele de pedeapsă, dar favorizate și de contribuția tehnicilor precare de investigare a infracțiunilor de corupție existente la acea dată.

Riscuri și vulnerabilități

Având în vedere că de la adoptarea Codului penal prin Legea nr. 15/1968²⁶ (încă în vigoare), România a înregistrat profunde transformări în plan politic, social și economic, se impune necesitatea elaborării unor noi dispoziții penale actualizate cu realitatea societății din prezent. *“Actualul regim sancționator penal reglementat de Codul penal în vigoare, supus unor frecvente intervenții legislative asupra diferitelor instituții, a condus la o aplicare și interpretare neunitară, lipsită de coerență, a legii penale, cu repercusiuni asupra eficienței și finalității actului de justiție”*, se nota în Expunerea de motive²⁷ pentru proiectul noului Cod penal. Prin elaborarea unui nou Cod

²⁶ Publicată în Buletinul Oficial nr. 79-79bis din 21 iunie 1968
²⁷ <http://www.cdep.ro/proiecte/2009/300/00/4/em304.pdf>

penal se urmărește îndeplinirea următoarelor obiective:

1. crearea unui cadru legislativ coerent în materie penală, cu evitarea suprapunerilor inutile de norme în vigoare existente în actualul Cod penal și în legile speciale;
2. simplificarea reglementărilor de drept substanțial, menită să faciliteze aplicarea lor unitară și cu celeritate în activitatea organelor judiciare;
3. asigurarea satisfacerii exigențelor decurgând din principiile fundamentale ale dreptului penal consacrate de Constituție și de pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte;
4. transpunerea în cadrul legislativ penal național a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene;
5. armonizarea dreptului penal material român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ca o premisă a cooperării judiciare în materie penală bazată pe recunoaștere și încredere reciprocă.

După cum arătam mai sus, Noul Cod penal **micșorează** pedepsele pentru faptele de corupție și, implicit, și termenele de prescripție ale acestora, calculate în funcție de maximul pedepsei prevăzută pentru infracțiunea respectivă. Dacă, până în prezent, au existat numeroase încercări de abrogare a Legii nr. 78/2000 pe considerentul că aceasta prevede pedepse prea mari pentru unele fapte de corupție (considerate a fi de gravitate redusă), alte voci au susținut că se impune ca această lege să rămână în vigoare, deoarece numeroase dosare penale privind faptele de corupție aflate pe rolul instanțelor judecătorești ar rămâne fără obiect, iar cei vinovați ar rămâne nepedepsiți.

Justificarea micșorării acestor pedepse prevăzute pentru infracțiunile de corupție constă în existența unor pedepse reduse,

aplicate de instanțele judecătorești, în hotărârile de condamnare pentru infracțiuni în general. Mai mult decât atât, *“practica judiciară din ultimul deceniu a demonstrat că nu mărirea exagerată a limitelor de pedeapsă este soluția eficientă pentru combaterea criminalității”*, astfel că *“soluția de dorit nu este deci o majorare dusă la absurd a limitelor de pedeapsă, care nu face altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică (de exemplu, furtul unui autoturism ce valorează mai mult de 200.000 lei este sancționat de legea astăzi în vigoare la fel ca omorul). Într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei aflați în stare de recidivă. De aceea, limitele de pedeapsă prevăzute în partea specială trebuie corelate cu dispozițiile părții generale, care vor permite o agravare proporțională a regimului sancționator prevăzut pentru pluralitatea de infracțiuni”*, se arată în Expunerea de motive.

Cu toate acestea, ***ne întrebăm însă dacă este oportună o astfel de micșorare a pedepselor*** pentru infracțiunile de corupție, în condițiile în care orice măsuri și strategii au fost adoptate și aplicate până în prezent *s-au dovedit a fi într-o mare măsură ineficiente* în fața unui flagel mondial precum corupția, a cărei evoluție rapidă, greu de contracarat și combătut este îngrijorătoare. Justificarea prezentată mai sus este irelevantă în fața acestui fenomen social grav, iar elaborarea unui nou cod penal – în baza unor astfel de argumentări și constatări – prefigurează un nou eșec legislativ în lupta împotriva corupției. Să ne reamintim că, în repetate rânduri, Comisia Europeană²⁸ a criticat faptul că instanțele de judecată din România pronunță pedepse mici pentru infracțiunile de corupție, pedepse care de altfel nu sunt descurajatoare.

Pe parcursul realizării cercetării sale, TI
28 Raportul CE din iulie 2008

România a contactat experți și practicieni de referință în domeniul corupției și al instituției prescripției: procurori, judecători, profesori universitari, polițiști din cadrul Direcției Generale Anticorupție a Ministerului de Interne, precum și reprezentanți ai societății civile. În urma consultării lor, s-a ajuns la concluzia că, în timp ce prescripția este în general comună fazei de urmărire penală, în cazul infracțiunilor de corupție această instituție este un fenomen destul de rar întâlnit.

Opiniile tuturor celor intervievați au fost convergente în ceea ce privește ***dificultățile apărute în timpul investigării sau chiar al descoperirii infracțiunilor de corupție*** datorită elementelor specifice acestora. Principalele motive enumerate de către aceștia sunt: *legislația procesuală penală, competența instanței, elementele specifice ale faptelor prevăzute de legea penală.*

În legătură cu prima problemă, experții consideră că *legislația procesuală penală* din România nu este compatibilă cu sistemul nostru național, în cadrul căruia un singur procuror investighează 50 de cazuri în același timp. Există și o lipsă de stabilitate a legislației care nu elimină riscul operării prescripției. Legea nr. 78/2000 a contribuit la această situație făcându-o și mai vulnerabilă prin introducerea conceptului de infracțiuni „asimilate” celor de corupție. Acest aspect are rolul de a face și mai dificilă investigarea și descoperirea acestor infracțiuni deoarece complică delimitarea lor. În considerarea acestor argumente, lipsa capacității administrative a sistemului judiciar de a investiga, de a urmări penal și de a judeca infracțiunile de corupție reprezintă principala vulnerabilitate a sistemului.

Referitor la *aspectul competenței*, au fost semnalate două probleme principale: competența în funcție de cuantumul pecuniar care reprezintă obiectul ilicit al infracțiunii și competența în funcție de calitatea subiectului activ. Această problemă a competenței este deosebit de importantă deoarece

specificitatea infracțiunii de corupție constă în consumarea imediată a faptei. Faptul că dosarele sunt transmise de către un organism specific – Direcția Națională Anticorupție – instanțelor de drept comun, creează un mediu favorabil apariției prescripției. În plus, atunci când competența este stabilită prin menționarea unei anumite valori a obiectului ilicit al infracțiunii, legea cuantifică ilicitul penal, acest lucru fiind o altă dovadă a unei legislații penale deficitare.

Probleme apar de asemenea și atunci când competența este stabilită *după calitatea persoanei*. În anumite cazuri, acest aspect determină crearea unei situații în care pârâtul „pierde” unul sau două grade de jurisdicție (e.g.: polițiștii, magistrații). Acest tip de stabilire a competenței poate deveni și mai nepotrivit atunci când infracțiunea comisă nu a fost realizată în considerarea calității persoanei. În fapt, practicienii menționează cazurile în care infracțiunile care sunt comise de mai multe persoane ajung să fie disjuse între diferite instanțe, imaginea de ansamblu fiind pierdută. În situațiile în care infracțiunile sunt judecate în același timp (datorită conexiunii acestora) persoanele care nu au așa zisa calitate pierd dreptul de a fi judecate conform procedurii comune. Având în vedere cele de mai sus, aceste proceduri generează o întârziere a investigațiilor, urmării penale și a judecării, făcând și mai probabilă împlinirea termenului de prescripție.

Cea de a treia problemă se referă la *specificitatea infracțiunilor de corupție*, care subliniază situația potrivit căreia în conținutul acestor infracțiuni se regăsește, atât interesul subiectului pasiv, cât și cel al subiectului activ. Mai mult decât atât, în materia impunității prevăzută pentru infracțiunile de dare/luare de mită, de exemplu, aceasta nu este clar formulată – în unele cazuri, făptuitorul neputând beneficia de aceasta datorită unor alte probleme (e.g.: acțiunea penală a fost deja pornită din oficiu cu privire la o altă infracțiune).

În ceea ce privește cu *durata termenelor de prescripție*, toți experții consideră că acestea sunt îndestulătoare pentru infracțiunile de corupție, iar cele privind celelalte infracțiuni în general pot fi uneori prea mari (e.g.: furt, tâlhărie).

Unul dintre experții intervievați consideră că ridică unele probleme Noul Cod Penal care stipulează pedepse mai reduse, lucru care va duce în consecință la reducerea termenelor de prescripție.

Totodată, la întrebarea dacă consideră că este necesară consacrarea unei excepții referitor la introducerea unei perioade speciale de prescripție a infracțiunilor de corupție, experții au dat un răspuns negativ cu privire la o abordare specială a acestei situații.

Problemele ridicate de către experți cu privire la termenele de prescripție ating și problema legată de *necunoașterea momentului exact al săvârșirii infracțiunii în multe cazuri*. Totodată, luând în considerare faptul că infracțiunile de corupție se consumă imediat, este extrem de dificil pentru procurori sau persoanele care investighează aceste cazuri de a stabili a posteriori data exactă a săvârșirii infracțiunii. Acest aspect are consecințe asupra prescripției deoarece face imposibilă determinarea exactă a împlinirii termenului.

În considerarea practicilor utilizate pentru prevenirea operării prescripției, majoritatea experților intervievați le consideră neobișnuite, în principal neintenționate, iar în cazul apariției, acestea vor fi cenzurate de către instanță.

În legătură cu elementele stipulate de legislația aplicată întreruperii sau suspendării termenului de prescripție, au fost abordate câteva aspecte. Principalele probleme erau generate de posibilitatea suspendării cursului prescripției prin ridicarea unei excepții de neconstituționalitate. Această metodă a fost des folosită în practică ducând de cele mai multe ori la întârzierea soluționării

procesului. A fost și mai problematic faptul că aceeași excepție poate fi ridicată chiar dacă în alte cazuri Curtea Constituțională a declarat respectivul text normativ ca fiind constituțional.²⁹

O altă problemă în legătură cu acest subiect este cea referitoare la formularea folosită în actele normative. De exemplu, în momentul în care cursul prescripției este întrerupt „prin realizarea oricărui act care trebuie comunicat făptuitorului”, apar câteva probleme: acțiunea penală trebuie să fie începută, unde anume va fi făcută comunicarea etc. Unii dintre experți consideră că aceste inconveniente pot fi rezolvate sau prin eliminarea tuturor cazurilor de întrerupere sau suspendare a prescripției, sau prin introducerea mai multor cazuri în care acțiunea penală să poată fi începută prin introducerea unei plângeri prealabile.

Referitor la procedurile administrative cu privire la infracțiunile de corupție, experții au opinat că acestea sunt rareori aplicabile. În principal, acestea apar atunci când procurorii sunt sesizați cu infracțiuni de corupție însă datorită lipsei de probe, se află în imposibilitate de a demonstra infracțiunea, datorită acestui lucru aplicând o sancțiune administrativă. Alte cazuri sunt în legătură cu aplicarea art. 18¹ Cod penal, care prevede că atunci când acțiunea investigată nu prezintă pericolul social prevăzut de legea penală pentru o infracțiune, răspunderea penală este înlocuită cu cea administrativă, fiind aplicată ca sancțiune o amendă administrativă. Toți experții intervievați au considerat termenul de prescripție pentru răspunderea administrativă relevant și suficient, deoarece răspunderea administrativă relevă un interes privat și nu unul public, ca răspunderea penală.

În legătură cu măsurile disciplinare cu privire la infracțiunile de corupție, pot fi identificate cazuri în practică, însă calitatea subiectului activ este necesară, respectiv cea de funcționar

public. Răspunderea disciplinară este aplicată atunci când cazurile de corupție sunt înaintate organismelor competente, însă fără să existe probe care să le susțină. Toți experții au considerat că termenul de prescripție este în aceeași măsură relevant și suficient pentru răspunderea disciplinară, aducând în discuție însă în același timp și importanța și avantajele unificării acestor termene.

Recomandări

Opinia convergentă a experților intervievați a fost aceea că deși termenele de prescripție sunt în egală măsură relevante și suficiente pentru infracțiunile de corupție, sistemul procedural penal este acela care îngreunează și agravează situația, prin crearea mijloacelor de blocare și întârziere a procedurii. Problema ridicată însă nu se impune să fie rezolvată prin mărirea maximului sancțiunilor și în consecință a termenelor de prescripție, ci prin **îmbunătățirea sistemului de urmărire penală**. Având în vedere specificitatea infracțiunilor de corupție, fiind foarte dificil de a le proba după consumarea lor imediată, acestea sunt în cele mai multe cazuri descoperite prin organizarea unor flagrante.

Un alt aspect extrem de controversat este cel referitor la *momentul de timp exact în care a fost săvârșită infracțiunea*. Având în vedere caracterul specific, infracțiunile de corupție în cele mai multe cazuri sunt descoperite în momentul săvârșirii lor, sau dacă sunt ulterior descoperite, acestea sunt probate foarte greu. În cazul în care acestea nu sunt descoperite la momentul săvârșirii, pe lângă faptul că este îngreunat procesul probatoriu, este și dificil de stabilit momentul exact al producerii lor. Acest aspect are consecințe negative asupra prescripției infracțiunilor, deoarece este imposibil de stabilit momentul împlinirii termenului de prescripție.

Sistemul procesual penal român este extrem

²⁹ Dispozițiile privind suspendarea cauzelor până la soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în respectivele cauze au fost abrogate prin Legea nr. 177/2010

de instabil, deși termenele de prescripție sunt aparent îndestulătoare, procedura stabilită de către lege creează diverse breșe pentru făptuitori de natură să facă posibilă eludarea dispozițiilor acesteia. Prin urmare, soluția nu constă în mod necesar în mărirea termenelor de prescripție cât în cea privind îmbunătățirea sistemului procedural.

Stadiul unei investigații este condiționat de o înțelegere corectă a spiritului și scopului sentinței penale, a metodelor și mijloacelor de atingere a rezultatului care să permită consacrarea unei baze metodologice de natură să facă posibilă o cercetare empirică a prescripției penale în rolul său de instituție juridică, având ca rezultat stabilirea unor mijloace mult mai eficiente pentru aplicarea sancțiunilor penale. Unul dintre argumentele în acest sens îl poate constitui cel privind relația dezbătută cu privire la **problema implementării noii legislații**, precum și a introducerii noilor coduri de penal și procedură penală.

Adoptarea de norme penale referitoare la prescripția penală a ridicat o serie de întrebări cu privire la organele competente și la știința dreptului penal referitor la înțelegerea, interpretarea, implementarea practică corectă și perfecționarea continuă a instituției pedepselor și a rolului acestora în prevenirea, combaterea și sancționarea fenomenului criminalității și în egală măsură a fenomenului corupției. În acest context, se impune luarea în considerare a anumitor **recomandări**:

- Corelarea prescripției infracțiunilor de corupție sau asimilate acestora cu standardele de bune practici europene și internaționale;
- Extinderea și realizarea unei mai bune delimitări a sferei motivelor invocate pentru întreruperea sau suspendarea prescripției;
- Scoaterea de sub incidența prescripției a infracțiunilor de corupție sau asimilate acestora comise de către persoanele expuse politic, prin aplicarea unei politici similare cu

cea aplicabilă pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor de spălare de bani;

- Formularea unei politici penale consistente, unitare și stabile pentru infracțiunile de corupție sau asimilate acestora, cu realizarea unei atente analize de impact cu privire la schimbările survenite, prin consultarea părților interesate relevante (administrația publică, sistemul judiciar, organismele anticorupție competente, mediul academic, societatea civilă);
- Evaluarea „cifrei negre” a faptelor de corupție și a celor asimilate acestora, precum și a potențialelor cazuri care au intrat sub incidența termenului de prescripție;
- Realizarea unei analize continue a incidenței termenelor de prescripție și a cauzelor generatoare;
- Asigurarea capacității administrative a sistemului judiciar și a organelor competente de a investiga, urmări și judeca cazurile de corupție, în scopul acoperirii lacunelor procedurale a căror consecință este împlinirea termenului de prescripție.

Măsuri propuse

Cooperarea între instituțiile statului și cetățeni

Considerăm că efortul conjugat al guvernanților și al românilor poate să dea roade în lupta împotriva corupției. Este însă necesar să devenim conștienți cu toții de impactul negativ pe care corupția îl are asupra noastră și de amploarea acesteia, și să reacționăm împotriva corupției personal și instituțional, în toate formele ei, la toate nivelurile, în toate instituțiile publice sau private.

Deși au fost realizate numeroase studii, sondaje de opinie, rapoarte, seminarii, cetățenii încă nu sunt informați cu privire la

măsurile pe care le poate lua fiecare dintre ei împotriva faptelor de corupție. Toți știu ceea ce înseamnă corupția, însă sunt mult prea dezamăgiți și speriați să lupte împotriva ei. Sunt întru totul neîncredători în protecția pe care ar trebui să le-o acorde statul lor, întrucât de multe ori s-au confruntat cu situații în care instituțiile statului au rămas pasive la "strigătul" lor. Din păcate, această încredere va fi foarte greu de recâștigat.

Consolidarea integrității și transparenței sistemului judiciar

În primul rând, trebuie eliminate problemele cu care se confruntă justiția din România: *lipsa de personal (judecători, procurori, grefieri etc.), împovărarea magistraților cu un număr exagerat de mare de dosare, inexistența unor sisteme operaționale care să permită accesul rapid la informații, aplicarea inegală a legii, excesul de reglementare, lipsa unei strategii pe domenii și subdomenii de activitate, logistica inadecvată, influența unor instituții statale sau grupuri de interese, lipsa sustenabilității de către instituțiile statului în acest amplu proces de implementare a cadrului legal și a măsurilor apte să contracareze corupția etc.* Se impun astfel, măsuri precum: implementarea strategiei de integritate în sistemul judiciar; cooperarea în domeniul integrității cu organizațiile și instituțiile reprezentative ale profesiilor juridice și conexe; elaborarea, aprobarea și implementarea unui plan de acțiune unitar pentru promovarea integrității la nivelul instituțiilor publice implicate în buna funcționare a justiției ca serviciu public.

Cooperarea organelor naționale cu cele internaționale în domeniul urmăririi penale

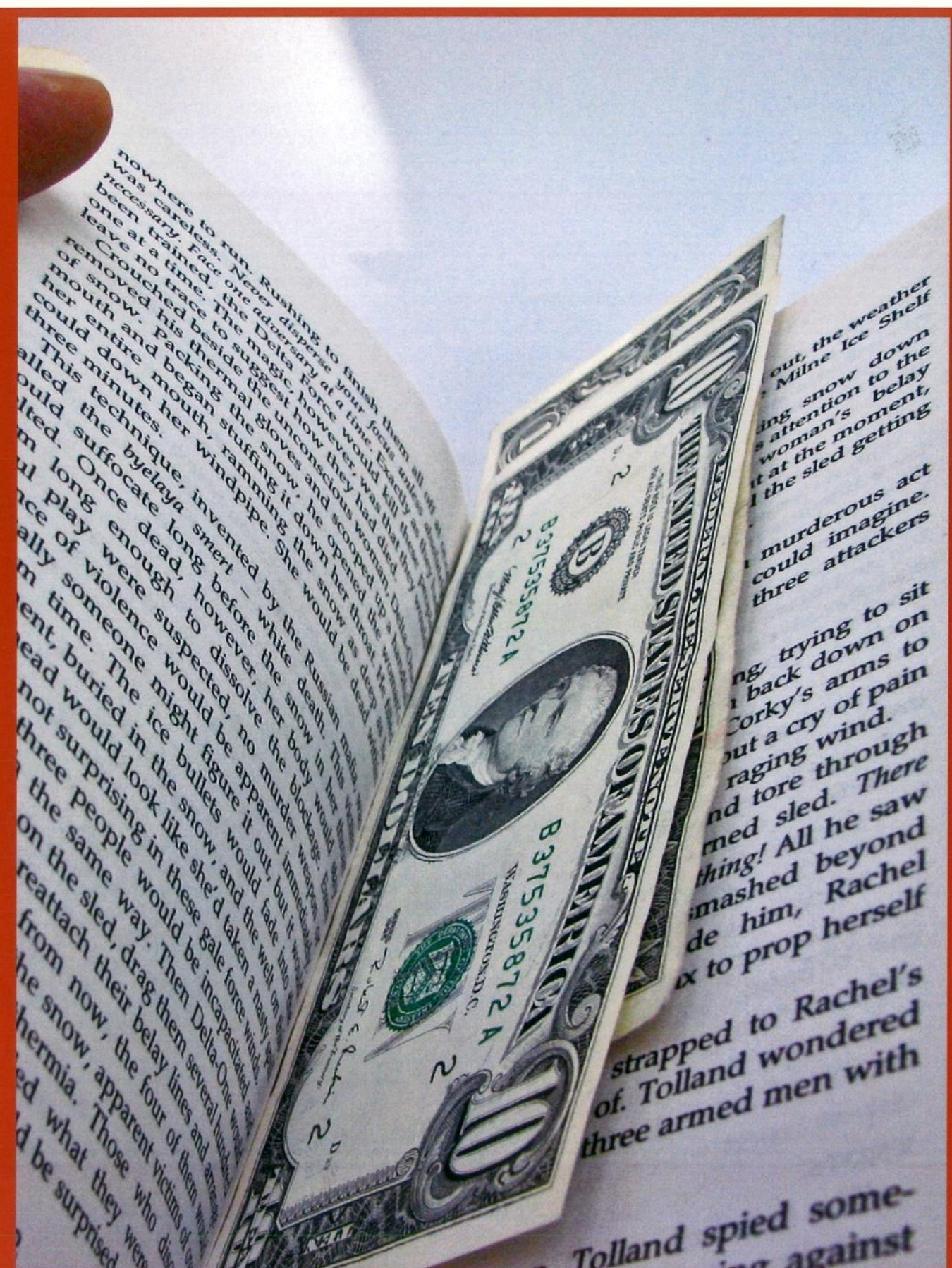
Unii dintre experții intervievați au ridicat **problema cooperării internaționale în domeniul urmăririi penale a infracțiunilor**, deoarece un motiv principal al împlinirii termenului de prescripție este sustragerea de la urmărirea penală apare dimensiunea internațională a problemei. Experții au căzut de acord cu privire la faptul că, în timp ce problema națională este într-o anumită

măsură pregătirea organismelor judiciare competente, iar în unele cazuri securitatea frontierei, la nivel internațional problemele de genul cooperării judiciare și implicarea INTERPOL-ului contribuie la pericolul împlinirii prescripției.

Buna implementare a legislației

Un rol foarte important îl are *implementarea eficientă a legislației*. Este adevărat că această recomandare reprezintă o sarcină dificilă pentru România, în condițiile în care în ultimii ani au fost adoptate acte normative în mod excesiv, însă este impetuos necesară.

Este inacceptabil ca într-un stat de drept să ne confruntăm cu acte normative care se contrazic sau care se anulează unul pe celălalt, pentru că sunt prea multe, inaplicabile situațiilor concrete și reale sau elaborate mult prea repede pentru a permite o analiză temeinică. Într-un stat de drept, legea trebuie să ofere transparență, pentru a se bucura de supremația ei absolută în scopul garantării și apărării drepturilor și libertăților individuale. Ea trebuie să furnizeze în mod deschis, explicit și oportun, cetățenilor informații clare cu privire la procedeele de evaluare, limitele, procedurile și sancțiunile aplicate faptelor pe care ea le permite sau le interzice. Prin urmare, legea nu trebuie să fie ambiguă, întrucât ea trebuie să fie respectată.

nowhere to run. Rushing to finish them all off, she
 was careless. Never despair at a time. Exactly as they
 necessary. Face one adversary at a time. Exactly as they
 been trained. The Delta Force would kill the enemy
 one at a time. The Delta Force would kill the enemy
 leave at a time. The Delta Force would kill the enemy
 Crouched beside the unconscious woman, Delta
 removed his thermal gloves and scooped up a handful
 of snow. Packing the snow and stuffing it down her
 mouth and began stuffing it down her throat. He
 her entire mouth, ramming it down her throat. He
 three down her windpipe. She would be dead in
 three minutes.
 This technique, invented by the Russian mafia,
 suffocate long before the snow in her throat
 killed. Once dead, however, her body would be
 m long enough to dissolve the blockage. The
 ally play enough to dissolve the blockage. The
 mence of violence would be apparent immediately.
 m time. The ice might figure it out, but it would
 head buried in the snow, and the well on the
 not surprising in these gale force winds.
 three people would be incapacitated, and
 on the same way. Then Delta-One would
 reattach their belay lines and anchor
 from now, the four of them would
 the snow, apparent victims of
 thermia. Those who were
 ed what they were
 d be surprised

out, the weather
 Milne Ice Shelf
 ing snow down
 s attention to the
 woman's belay
 it at the moment,
 the sled getting
 murderous act
 could imagine.
 three attackers
 ng, trying to sit
 back down on
 Corky's arms to
 out a cry of pain
 raging wind.
 nd tore through
 med sled. There
 thing! All he saw
 smashed beyond
 de him, Rachel
 x to prop herself
 strapped to Rachel's
 of. Tolland wondered
 three armed men with
 Tolland spied some-
 ing against